

*Preek van 9 april 2017, 6de van de 40 dagen,
gehouden in De Morgenster in Papendrecht
door Piet van Die*

TIJD KAN KNIEËN DOEN BUIGEN

De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven. (Johannes 12,23)

Nu ben ik doodsbang. (Johannes 12,27)

Idool

Eric Clapton is een beroemd gitarist. Hij was al jong voor velen een idool. Ik herinner me nog dat ik als 15-jarige voor het eerst in Londen kwam en de op een muur gekalkte tekst las: *Clapton is God*. Zo gaat dat met idolen. Ze krijgen een goddelijke status met een bijbehorende verering.

Maar geen mens is daar op gebouwd – ook Clapton niet. Verlegen van aard kon hij er niet mee omgaan. Voor zijn carrière golden al snel de bekende clichés: met drank en drugs probeerde hij zich overeind te houden. Totdat hij – inmiddels op de rand van de dood – geestelijk en lichamelijk instortte. Bijtijds, zou je kunnen zeggen. Want hij kickte af. Pakte de draad van zijn muzikale leven weer op. En alles verliep voorspoedig. Totdat op een dag zijn 4-jarig zoontje verongelukte. Het stortte hem in een peilloos verdriet. Hij schreef er zijn mooiste nummer over: 'Tears in Heaven' - dat er nu juist over gaat dat er in de hemel géén tranen meer zijn. Maar het verdriet was er niet minder om. De song kent één onvergetelijke regel: *'Time can break you down, time can bend your knees'* – 'De tijd kan je breken en op de knieën dwingen.' Hoewel je ook zou kunnen vertalen: 'de tijd doet je knielen'. Hoe dan ook, de gitaargod van weleer liet zich kennen als gebroken man.

Jesus Christ Superstar

Het evangelie kent een dergelijke overgang. Voor de mensenmenigte in Jeruzalem was Jezus ook een idool. *Jesus Christ Superstar*. Al kwam hij dan op een pover ezeltje aanrijden, ze zagen een en al glamour. Het was feest. Letterlijk. Het Paasfeest stond voor de deur. Het feest van bevrijding. En iedereen was in de stemming. De bevrijding hing namelijk al in de lucht. Jezus zou die inluiden. Hij had immers heel wat in zijn mars. Had hij niet ene Lazarus uit de dood doen opstaan? Dat gerucht ging. En nu kwam hij naar Jeruzalem. De verwachtingen

waren hooggespannen. Er zou iets spectaculairs gaan gebeuren. Toen hij daadwerkelijk binnen hun blikveld kwam, raakten de mensen in extase. 'Hosanna!' riepen ze. Een roep om hulp en tegelijk een juichkreet. Daar kwam hun held!

Tussen al die mensen bevond zich een aantal Grieken. Waarschijnlijk waren het bekeerlingen die op pelgrimstocht naar Jeruzalem waren gekomen. Ze waren nieuwsgierig geworden door al het tumult. Ze wilden die beroemde man weleens ontmoeten. In onze tijd hadden ze waarschijnlijk ook nog gehoopt op een *selfie*, want wie met een beroemdheid op de foto kan, voelt iets van diens roem op zichzelf afstralen.

Een andere Jezus

Ze hielden de eerste, de beste leerling van Jezus aan en vroegen of zo'n ontmoeting mogelijk was. Filippus overlegde even met Andreas en ze besloten te bemiddelen. Dat is nog altijd de taak van de kerk en leerlingen van Jezus: het religieuze verlangen van mensen leiden naar Jezus. Maar dat zou weleens een heel andere Jezus kunnen zijn dan buitenstaanders of ook de leerlingen van Jezus zelf denken. Want toen Filippus en Andreas het verzoek bij Jezus deden, kregen ze een wonderlijk antwoord.

Jezus zei geen nee of ja. Hij zei: 'De tijd is gekomen dat de Mensenzoon tot majesteit wordt verheven.' Raadseltaal. Maar over elk woord is wel iets te zeggen. Allereerst dat 'Mensenzoon'. Het is de titel die Jezus steeds voor zichzelf gebruikte. Jezus noemde zich nooit messias. Altijd 'Mensenzoon'. Het komt uit het boek Daniël. Daar is het de gestalte uit de eindtijd die het oordeel komt voltrekken. Maar Jezus doet iets met dat beeld. Hij laat het kantelen. Bij hem is de Mensenzoon degene die het oordeel komt *ondergaan*. Dat zie je in deze woorden niet meteen, want Jezus spreekt over *verheven* worden tot majesteit. Maar met het woord 'verheven' wordt in Johannesevangelie bedoeld: het letterlijk 'verheven' of opgehangen worden *aan het kruis*. Die tijd is nu gekomen, zegt Jezus. De tijd die een mens kan breken en op de knieën brengen.

Doodsbang

Wie van de ander een idool maakt, schept een ideaalbeeld waaraan die ander moet beantwoorden. Maar Jezus kan en wil niet het idool zijn dat de mensen van

hem maken. Hij wil geen indruk maken met macht. Hij wil juist delen in de *onmacht* die het mensenleven aankleeft.

Daarom volgt ook meteen het beeld van de graankorrel. Het is tegelijk een donker en een hoopvol beeld. Hoopvol omdat uit de graankorrel nieuw leven zal komen. Maar donker omdat dit nieuwe er komt door gebrokenheid heen. Er is niets glamourachtigs aan. Integendeel, Jezus is er *doodsbang* voor. Is dat de held die de mensen even daarvoor hebben toegejuicht? Is dat het idool waar de Grieken op af gekomen waren? Hij blijkt totaal anders te zijn. En toch is hij daarvoor gekomen. Om ook onze gebrokenheid te dragen. *Time can break you down, time can bend your knees.*

In een crisis

Er is geen mensenkind dat van a tot z een glamourleven leidt. Heet je Kim Kardashian, wordt er reality-tv van je gemaakt omdat iedereen zich vergaapt aan je onaantastbare status, word je in Parijs ineens overvallen en zien alle mensen ineens je breekbare en bange kant. Ieder mens probeert wat van het leven te maken. Maar het leven is niet altijd maakbaar. Veel breekt ons bij de handen af. En het leven zelf is geen veilige plek. Of je nu rijk bent of niet.

Je bent jong en verliefd. Maar op een dag raakt je verkering uit. 'Ach, je bent nog jong,' zeggen je ouders, 'je vindt wel weer een ander.' Maar ze zouden beter moeten weten. Natuurlijk zul je die ander op den duur waarschijnlijk wel vinden. Maar nu is je wereld ingestort. Je hebt juist het gevoel dat het nooit meer goedkomt. Afgebroken relaties wegen ook op tienerleeftijd tonnen. Je leert al vroeg: *Time can break you down, time can bend your knees.*

Je hebt grote plannen met je leven en je lijkt er ook in te slagen om ze te realiseren. Je brandt van ambitie. Maar dan stremt er iets. En je gaat tobben. Het lukt niet meer. De snelheid is eruit. Je bent opgebrand. Burn-out. Of je wordt depressief. Je leven komt in een diepe crisis. Je moet door de diepte heen en opnieuw leren leven, sterker: je moet jezelf opnieuw gaan leren kennen. *Time can break you down, time can bend your knees.*

En dan ben je oud. En laten we er even van uitgaan dat je redelijk ongeschonden door het leven bent gekomen. Maar je krachten vervallen. Eerst kun je de trap niet meer op. Er moet een lift komen. Vervolgens moet er een rollator worden aangeschaft. Op een dag kun je niet meer zonder thuiszorg. De onmacht neemt

toe. Je wordt afhankelijker. Het beeld dat je van jezelf had brokkelt beetje bij beetje af. Het leven gaat zelf pijn doen. *Time can break you down, time can bend your knees.*

Facebook

Nee, het is niet zomaar Pasen. Onze weg door het leven kent prachtige momenten. Kijk maar op Facebook. Lachende gezichten. Schitterende verhalen. Leuke anekdotes. Opzienbarende ervaringen. Nieuwe liefdes. Pasgeboren kinderen. Het hoort bij het echte leven. En gelukkig maar. Maar wat ook bij het echte leven hoort, zie je vaak niet op Facebook of Instagram. Het zijn de nederlagen. De kwetsbaarheid. De verlóren liefdes. Het verdriet en de soms bijtende onzekerheid of zelfs angst voor wat dreigt te komen.

Dat leven heeft Jezus met ons gedeeld. De vreugde, maar ook de pijn. De dankbaarheid, maar ook de teleurstelling. De voorspoed, maar ook de tegenspoed. De hoop, maar ook de angst. Op zijn Facebook geen half verhaal. Het staat er allemaal. Hij is geen idool. Een idool is een ideaalplaatje. Resultaat van onze blik. We scheppen het. Maar hij is geen product van onze blik, hij is een icoon. En bij een icoon keert de blikrichting zich om. In een icoon kijkt iets of iemand óns aan. Als je goed naar Jezus kijkt, zie je dat je wórdt aangekeken. Door een God die ons van binnenuit kent – onze vreugde en onze pijn, onze hoop en onze angst. En hij belooft: hoe diep het dal ook is, het komt goed met jou, kwetsbaar mens. En Hij kan het weten. Hij kent de weg. Hij is hem zelf gegaan.

